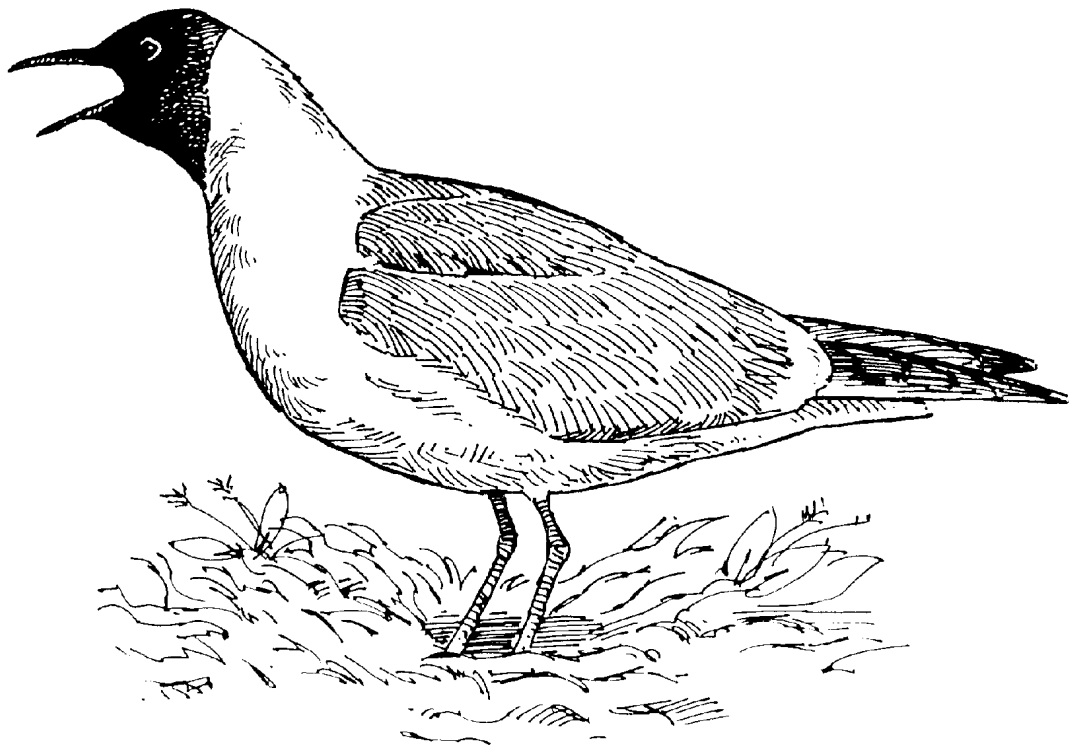

Årsmelding 2011

for

Norsk Ornitologisk Forening

Sekretariat og organisasjon

NOFs sekretariat har i 2011 hatt følgende ansatte: Kjetil Aadne Solbakken (generalsekretær), Frode Falkenberg (Faunistikk- og webkonsulent, 60 % engasjement), Anne Kolstad (førstekonsulent, 100 % engasjement fra 1. juni), Berit Krogstad (førstekonsulent), Frøydis Kvaløy (rådgiver, 100 % engasjement siden 22. august), Magne Myklebust (informasjonskonsulent), Peter Sjolte Ranke (førstekonsulent, engasjert det meste av året, men 100 % engasjement fra 1. august), Morten Ree (organisasjonskonsulent), Ingar Jostein Øien (fagkonsulent) og Tomas Aarvak (rådgiver, 75 % stilling).

NOF har fylkesavdelinger i alle fylker bortsett fra Sogn & Fjordane, og antall lokallag er 52.

Sentralstyret

Det ble avholdt fem møter i sentralstyret hvor totalt 35 saker ble gjennomgått. Etter årsmøtet i 2011 har Alv Ottar Folkestad vært styrets leder og Rune Aae har vært nestleder. Rune Haugen, Anette Jensen, Edvin Thesen, Trond Vidar Vedum og Martha Elisabeth Storstein Årsnes har vært styremedlemmer. Generalsekretæren er sekretær for sentralstyret.

Medlemsutvikling

NOF sentralt hadde 7121 medlemmer ved utgangen av 2011, noe som er en økning på 137 medlemmer fra 2010. Vår Fuglefauna hadde en nedgang på fem til 4 072, mens Fuglevennen økte med 38 til 4284. Abonnenter på tidsskriftene kommer i tillegg.

I 2009 skaffet sekretariatet seg en oversikt over medlemmer i fylkesavdelinger og lokallag. Dette omfattet totalt 4 308 personer, hvorav 2 572 ikke var medlemmer sentralt. Vi har ikke kunnet oppdatert disse tallene for 2011, da dette er omfattende arbeid. Et nøkternt utgangspunkt vil være å anta at tallene er uendret. Dersom dette legges til grunn har NOF en medlemsmasse på 9 693 medlemmer. Det presiseres at dette tallet er et estimat.

Jentegruppa i NOF, som arbeider for å øke antallet kvinnelige medlemmer i foreningen, hadde ett kurs på Andøya i 2011.

Tidsskrifter

NOF er ansvarlig for utgivelsen av tre tidsskrifter. Vårt hovedtidsskrift **Vår Fuglefauna** kom som vanlig ut med fire nummer dette året. Bladet forsøker å gi et bredt bilde av fuglefaunaen i Norge, blant annet gjennom aktuelle naturvernsaker, populærvitenskapelige artikler samt informasjon om organisasjonens arbeid både sentralt og regionalt.

Fuglevennen hadde to utgivelser i 2011. Dette bladet er i første omgang rettet mot barn og unge, men gjennom sin allmenne form passer tidsskriftet for folk i de fleste aldersgrupper. Fagsskriftet **Ornis Norvegica** gikk over til nettpublisering fra og med 2011, organisert gjennom BOAP (Bergen Open Access Publishing) ved Universitetet i Bergen. NOF har fortsatt eierskap til tidsskriftet, og tidsskriftet vil ha full tilgjengelighet selv om et annet publiseringsopplegg skulle finne sted i framtiden. Nettpublisering medfører rask publisering, stor tilgjengelighet og lave kostnader. Tidsskriftet er gratis for leserne. **Ornis Norvegica** mottok ni manuskripter i 2011. Av disse er fem publisert, fire som fulle artikler og et som Short Communication. Et manuskript er i øyeblikket ute til fagfelle vurdering, to er til oppretting hos forfatterne etter fagfelle vurdering, og et manuskript er blitt refusert. Pdf-filer av artikler publisert i årgangene 2010-2004 ble lagt inn i tidsskriftets arkiv, slik at disse også er tilgjengelig på nettet. Redaksjonen har bestått av Ingvar Byrkjedal (hovedredaktør), Terje Lislevand (assisterende redaktør), Ingunn Tombre, Rob Barrett og Geoffrey Acklam (redaksjonsmedlemmer).

Internett og sosiale medier

På vårt nettsted www.birdlife.no var det god aktivitet både med hensyn til produserte nyhets saker, og generell bruk av nettstedet. Det ble totalt laget 160 nyheter i 2011, der halvparten kom fra sekretariatet og resten fra fylkesavdelingene. En oversikt over rangering av nyhets saker for 2011 finnes på <http://birdlife.no/organisasjonen/nyheter/?id=950>. Bruken av nettsidene øker stadig, og i løpet av 2011 ble det gjort mer enn 930 000 sideoppslag, fordelt på 245 000 besøk fra 105 000 unike maskiner. Tilsvarende tall for *fuglevennen.no* er mer enn 590 000 sideoppslag fordelt på 118 000 besøk fra 67 000 unike maskiner.

NOF er aktiv i de største sosiale mediene Facebook og Twitter. Disse to har faktisk blitt NOFs viktigste hjelpemiddel for å formidle informasjon på en hurtig og enkel måte. På Facebook passerte vi 1000 tilhengere 8. januar 2011. 2000 tilhengere ble passert i midten av desember. På Twitter hadde NOF 450 følgere per 31. desember 2011. Vårt nyhetsbrev, som man kan abonnere på fra *birdlife.no*, gikk ut til 1020 personer per 31.12.2011.

Økonomi

NOF hadde et bra år økonomisk i 2011, og det ikke ferdig reviderte regnskap viser et overskudd på kr. 660 325. NOF hadde i 2011 en totalomsetning på kr. 14 139 601. Dette er en oppgang på 19 % i forhold til 2010. NOF har en todelt økonomi hvor driften av organisasjonen sto for kr. 7 088 837 og prosjektvirksomheten kr. 7 050 764 av omsetningen.

Driftstøtten fra Miljøverndepartementet utgjorde 1 931 000, og NOF mottok 100 000 i aksjeutbytte fra Natur og Fritid AS.

NOF har for tiden god likviditet og en egenkapital på kr. 2 666 298. Foreningen hadde ved utgangen av 2011 en bankbeholdning på kr. 10 739 776, herav store midler bundet opp mot prosjektvirksomheten.

Årsoppgjørdisposisjoner

Styret i NOF har vedtatt å legge ned Driftsfondet og deretter overføre midlene til Disposisjonsfondet. Begrunnelsen for dette er at begge disse fond er beskrevet å være en reserve og trygghet for NOF i dårlige tider eller ved større økonomiske investeringer. Driftsfondet er bygd opp gjennom innbetalt "Livsvarig medlemskap" fra medlemmer. Ordningen med slike typer medlemskap opphørte etter vedtak i årsmøtet i Oslo i 2011. Dette vedtaket i tillegg til de to fondenes likhet, gjør at en sammenslåing er naturlig og vil skje under årsoppgjøret for regnskapsåret 2011. Husbyggerfondet godskrives som vanlig med årets rente, mens Disposisjonsfondet godskrives årets resultat med fratrukk av denne renten, samt de overførte midlene fra Driftsfondet. Driftsfondet blir da stående i null og opphører med bakgrunn i styrevedtak.

Fond / Årstall	Status per 1.1.2011	Overføring av midler	Disposisjoner 2011	Status per 31.12.2011
Husbyggingsfond	258 611		7 241	265 852
Driftsfond	146 708	-146 708		
Disposisjonsfond	1 600 654	146 708	653 084	2 400 446
SUM	2 005 973	0	660 325	2 666 298

Årsoppgjørdisposisjoner framlegges årsmøtet på Herdla 21. april 2012 for godkjenning.

Fond

Alle fond i NOF bestyres av et faglig råd utnevnt av styret, kalt Fondsstyret. For 2011 har dette rådet bestått av Svein Karlsen (leder), Jostein Sandvik, Torborg Berge, Torgeir Nygård og Peter Sjolte Ranke (sekretær). Hvert fond har sine egne statutter, hvor den generelle regel er at maksimalt 80 % av årets rente skal fordeles til prioriterte søknader. Våre fond er plassert i Klæbu sparebank. Status for våre fond var ved årsskiftet følgende:

Norsk Fuglevernfond: Formål å fremme ornitologisk forskning innen fuglevern ved utdeling av årlige stipendier. Innestående **kr. 532 037.**

Snøuglefondet: Underlagt Norsk Fuglevernfonds statutter, i tillegg til egen avtale om disponering. Gjelder prosjekter på norskhekkende dagrovfugler og ugler og i særdeleshet snøugle. Innestående **kr. 1 459 666.**

Aune og Bjørgums minnefond: Formål å fremme ornitologisk forskning med spesiell vekt på trekkfugler. Utdeling av årlige stipendier. Innestående **kr. 235 901.**

Svein Haftorns minnefond: Fondets formål er, i Svein Haftorns ånd, å øke barn og ungdommers interesse for norsk fuglefauna. Innestående **kr. 107 955.**

Det vil bli utdelt **kr. 57 622**, som tilsvarer 80 % av renteinntektene fra fondenes renteavkastning for 2011, til prioriterte søkere av fondsmidler.

Prosjektvirksomheten

Prosjektvirksomheten i NOF har vært betydelig også i 2011. Aktiviteten er både knyttet til oppdrag fra forvaltningsmyndighetene og egne prosjekter, og ikke minst en kombinasjon av disse kategoriene, hvor NOF initierer prosjekter som vi søker støtte til gjennomføringen av hos forvaltningsmyndighetene. Flere større prosjekter er i stor grad basert på frivillig innsats fra foreningens medlemmer. Flere prosjekter inngår i nasjonal bestandsovervåking av fuglefaunaen, og noen av prosjektene gjennomfører en generell overvåking av fuglefaunaen, mens andre er spesifikke ved at de gjelder overvåking av enkeltarters hekke-/overvintringsbestander eller trekkregistreringer.

De fleste av disse prosjektene er langsiktige, slik at bestandsutviklingen over tid kan følges. Dette gjelder blant annet datainnsamling i hekkfuglovervåkingen **Terrestrisk overvåking av fuglebestandene (TOV-E)** som overvåker hekkebestanden i standardiserte geografiske ruter for en rekke norske fuglearter. Dette prosjektet er under stadig utvidelse og ble i 2011 utvidet til å favne deler av Finnmark, slik at det nå er aktive ruter i alle landets fylker. Ved NOFs fuglestasjoner på Lista og Jomfruland følges bestandsutviklingen under vår- og høsttrekket ved konkrete tellinger og ved **standardisert fangst og ringmerking**, som også inngår som en del av miljømyndighetenes terrestriske miljøovervåking. **Norsk Hagefugltelling** pågår fortsatt og inngår i **Fuglevennen**-konseptet, med felles landsdekkende telling den siste helga i januar. I tillegg utfører NOF **Overvåking av fugler i jordbrukets kulturlandskap** i samarbeid med Norsk institutt for skog og landskap. NOF deltar i den regionale overvåkingen av sjøfugl både i hekketiden og om vinteren. Av de artsspesifikke prosjektene blir det gjennomført nasjonal overvåking på tre av de globalt truede artene vi har i Norge, **dverggås, stellerand og åkerrikse**, samt **havørn** som er en ansvarsart for Norge. For stellerand og særlig for dverggås, er prosjektene omfattende og innsatsen favner utenfor landets grenser. Fra 2011 ble et nytt EU-prosjekt startet opp med bevaring av dverggås langs den europeiske trekkruta (LIFE+) hvor NOF spiller en viktig rolle.

NOF organiserte også i 2011 eksporten av norske havørnunger til Skottland og Irland i et forsøk på å bygge opp igjen livskraftige bestander av arten i disse landene. Vi gjennomfører en nasjonal kartlegging og overvåking av **hubro**, (sterkt trua på rødlista). Arbeidet inkluderer også kartlegging av habitatbruk vha. satellitt-telemetri og GPS-teknologi. Videre overvåker vi **sædgås**, som har status som sårbar på den norske rødlista. For sædgåsa inkluderer arbeidet både studier av trekk og overvintringsforhold vha. satellittsendere og halsringmerking, samt genetiske/morfologiske analyser som viser at vi har to distinkte underarter hekkende i Norge. NOF har regionale overvåkingsprosjekter på **vandrefalk, hvitryggspett, horndykker og hønsehauk**. Sammen med NINA og Agder naturmuseum, har NOF et prosjekt som omfatter kartlegging av hekkeøkologi, bestandsforhold, vandringsmønster og habitatvalg hos den sjeldne **snøugla**. I 2011 påviste prosjektet 42 hekkinger i Norge, og det lyktes å få påmontert satellittsendere på tolv voksne fugler. Disse gir nå spennende og viktig informasjon om artens vandringer. Prosjektet omfatter også samarbeid og direkte innsats i Russland og Canada ettersom prosjektet søker å avdekke bestandsforhold og vandringer i en global sammenheng. Vi kartlegger trekkrutene hos **fjellvåk, lappspove og boltit** v.h.a.

miniatyr satellittsendere og geologgere, og fra 2012 også *brushane*. Arbeidet med boka *Sjeldne fugler i Norge* er intensivert, og er planlagt ferdigstilt i 2012. NOF fullførte i 2011 en utredning av fuglefaunaen i den foreslåtte nasjonalparken i *Dåapma* i Sør-Trøndelag. I 2011 var hettemåke *Årets Fugl*, og i den sammenheng gjennomførte NOF et landsdekkende kartleggingsprosjekt for hekkende hettemåker. I tillegg ble et toårig prosjekt med kartlegging av vinteroppholdssteder ved hjelp av geologgere startet opp som en del av *Årets Fugl*-satsingen. Når det gjelder **bistandsrelaterte prosjekter** så har NOF videreført samarbeidet med Zambian Ornithological Society om et NORAD-støttet prosjekt i landet. NOF har også gjennomført en forstudie med støtte fra NORAD for å utvikle nye bistandsprosjekter innenfor feltet naturressursforvaltning. Dette resulterte i to konkrete søknader om nye prosjekter i Malawi og Nepal, samt en søknad om en forstudie knyttet til anerkjennelse og sikring av nøkkelområder for biodiversitet i Afrika gjennom internasjonale miljøavtaler.

I 2011 startet NOF arbeidet med å revidere statusen for norske IBA-områder. Dette er et todelt prosjekt, hvor første del går ut på å oppdatere status for alle terrestriske og eksisterende IBA-er, mens marine IBA-er vil komme i et oppfølgingsprosjekt.

Gjennom NOFs fylkesavdelinger og lokallag er det en stor flora av lokale og regionale prosjekter rettet mot enkeltarter arter og/eller lokaliteter. Resultatene fra disse publiseres gjerne i våre fylkesvise tidsskrifter, NOFs medlemstidsskrift *Vår Fuglefauna* eller i NOFs fagtidsskrift *Ornis Norvegica*.

Naturvernarbeid

NOF har økt innsatsen på naturvernarbeid i 2011, blant annet gjennom å ansette en person som har hatt dette som et av hovedarbeidsområdene siden juni. Samarbeidet med fylkesavdelingene i dette arbeidet har blitt videreutviklet. Dette har medført at et økt antall lokale saker er løftet frem av fylkesavdelingene og at et økt antall nasjonale saker har blitt behandlet. Det har vært et stort utbyggingspress fra energisektoren, med svært mange søknader om vindkraftverk i viktige naturområder som også er leveområder for truede fuglearter. Mengden av slike saker vil trolig øke ytterligere i årene som kommer. NOF har besvart mange høringer knyttet til vindkraft og kraftlinjer. Vi har registrert mange tilfeller av feil bruk av skadefellingsforskriften, og NOF har tatt til motmæle i flere saker med godt resultat. Dette året har NOF også hatt viktige innspill om blant annet beredskap for oljeskadede sjøfugl, fremtidas energipolitikk, E6 ved Åkersvika og jakttidshøringene.

Rapportsystemet for fugler

NOF administrerer innholdet i databasen, og har ansvar for brukerstøtte til generelle og administrative brukere, mens utviklings- og samarbeidspartner Artsdatabanken er eier av selve systemet. Administrasjonen som NOF, gjennom en avtale med Artsdatabanken, skal gjennomføre, innebærer validering av utvalgte arter som omfattes av de strengeste kategoriene på den norske rødlisten av 2010. Dette arbeidet fungerer godt, og spesielt prosessen rundt den kritisk truede åkerriksa må trekkes fram. I samarbeid med flere partnere, og som en oppfølging av den nasjonale handlingsplanen for åkerriksa, har NOF hatt en avgjørende rolle i funksjonen rundt umiddelbart vern av territorier der hanner synger både i 2010 og 2011.

Oppslutningen rundt systemet er meget god, og antall rapportører og innlagte funn er stadig økende. Mot slutten av 2011 nærmet vi oss hele seks millioner rapporterte fugleobservasjoner, der drøyt 1,5 millioner ble registrert i 2011. Ved utgangen av året var det registrert 5173 brukere, der nærmere 1052 var nye av året.

En ny versjon av Rapportssystemet for fugler, eller mer presist artsobservasjoner.no, skulle i utgangspunktet bli lansert i løpet av første halvår 2011. NOF har fulgt utviklingsprosessen nært, og vært en del av referansegruppen som står bak den nye versjonen. Kapasitetsutfordringer fra både den norske og svenske Artsdatabanken har forskjøvet lanseringstidspunktet til våren 2012. I arbeidet med utvikling av den nye versjonen har NOF blant annet bidratt med spesifikasjoner på funksjonalitet som utvikler applikasjonen til å bli et enda bedre verktøy for å overvåke og samle data fra norsk natur. I tillegg har det vært viktig for oss at modulene de faunistiske komiteene har jobbet i, blir bedre og mer effektive.

Komitéeer og utvalg

Arbeidet med å samordne og veilede landets faunistiske komitéeer i Rapportssystemet for fugler, www.artsobservasjoner.no/fugler/, har som i 2009 og 2010 pågått gjennom hele 2011. De aller fleste LRSK benytter nå applikasjonen til både validering av funn og som kilde og rapportgenerator til sine årsrapporter. NSKF bruker rapportssystemet til behandling av saker. Drøyt 80 personer fra landets 22 rapportområder har vært involvert i å kvalitetssikre materiale fra Rapportssystemet for fugler.

Norsk Sjeldenhetskomité for Fugl (NSKF) har i 2011 bestått av Tor Audun Olsen (sekretær), Vegard Bunes, Øyvind Egeland, Andreas Gullberg, Kjell Ruud Mjølvsnes og Bjørn Olav Tveit. Komitéeen hadde et aktivt år med mange saker til vurdering. NSKF har skrevet ferdig rapport for sjeldne fugler i Norge i 2009, som vil bli publisert i løpet av 2012.

Norsk Faunakomité for Fugl (NFKF) hadde en god aktivitet i 2011. Arbeidet med å koordinere innsatsen til de forskjellige komitéeene har pågått gjennom året, og etter sommeren 2011 ble verktøyet for å lage NFKF-rapporter rullet ut i Rapportssystemet for fugler. Ti personer har sagt seg villige til å bidra til produksjonen av de nasjonale årsrapportene. Flere uheldige omstendigheter med det nevnte verktøyet har gjort at produksjonen av rapporten for 2008-2009 har blitt utsatt til 2012.

Denne delen av vår virksomhet blir i all hovedsak gjennomført på idealistisk grunnlag av foreningens medlemmer. Det er et svært omfattende materiale som på denne måten stilles til disposisjon for de ulike ledd av naturforvaltningen her i landet (som for eksempel viltkartlegging og naturtypekartlegging), noe som er med på å sette NOF i en særstilling blant de norske miljøvernorganisasjonene.

Norsk navnekomité for fugl (NNKF) har i 2011 bestått av Morten Bergan, Odd Bruce Hansen, Helge Kvam, Viggo Ree, Øyvind Syvertsen og Per Ole Syvertsen (sekretær). Komiteen avholdt to møter i 2011, de første siden våren 2009. Etter dette er det ved tre anledninger publisert oppdateringer til Clements-lista på <http://www.birds.cornell.edu/clementschecklist/corrections> - i desember 2009, februar 2011 og august 2011. Det er i hovedsak disse oppdateringene som er behandlet i komiteen i 2011. Komiteen rakk likevel ikke gjennom hele den lange lista før utgangen av

beretningsåret; det gjenværende er behandlet på nyåret 2012. Til sammen utgjør dette mange tilføyelser og andre justeringer i navnebasen som ble lagt ut på NOFs nettside i mai 2008. En oppdatert versjon er under klargjøring for presentasjon våren 2012.

Oppsummering

NOF har hatt et fremgangsrikt år i 2011 med en økning både i medlemstall, økonomisk omsetning og antall ansatte. De store midlene som er tilført prosjektvirksomheten sikrer stor aktivitet på prosjektsiden også i årene framover. Årets økonomiske resultat bidrar til å sikre NOF som organisasjon mulighet til fortsatt utvikling og handlefrihet.